

Jantar

PRZEGLĄD NAUKOWY ZAGADNIEN
REGIONU BAŁTYCKIEGO

ORGAN INSTYTUTU BAŁTYCKIEGO

R. VI. (1948)

Biblioteka Jagiellońska

1002113632

GDĄSK 1948
INSTYTUT BAŁTYCKI

7512

III crasps.

lect. T 16

SPIS TREŚCI ROCZNIKA VI (1948)

ARTYKUŁY

	str.
BODUSZYŃSKA Maria. Norwegia — kraj morski	149
BOROWIK Józef. Muzeum Morskie w Szczecinie	215
BUKOWSKI Andrzej. Rok 1848 na Pomorzu	111
GALON Rajmund. Związki i rola Polski w basenie Morza Bałtyckiego	24
KWIATKOWSKI Eugeniusz. Powiązania funkcjonalne w polityce gospodarczego planowania na Wybrzeżu	1
LABUDA Gerard. Polska w zlewisku Bałtyku	31
OCIOSZYŃSKI Tadeusz. Dziedzictwo ubiegłych wieków w polskiej polityce morskiej	237
TYMIENIECKI Kazimierz. Prolegomena do dziejów polskiego Wybrzeża (Polska bałtycka X-XII w.)	248

DYSKUSJE

BUKOWSKI Andrzej. Jeszcze o Cenowie i cenowiźnie	72
GRABSKI Wł. Jan. List do redakcji „Jantara“ w sprawie recenzji „Sagi o jarlu Broniszu“	156
KUPCZYŃSKI Tadeusz. O oblicze gospodarcze dawnego Gdańska	278
MYŚLIŃSKI Kazimierz. Jeszcze słów kilka nad „Sagą o jarlu Broniszu“	164
PRUFFEROWA - ZNAMIEROWSKA M. Dział Etnograficzny Muzeum Morskiego w Szczecinie	275
RUDNICKI Mikołaj. Prace Poznańskiej Regionalnej Komisji Ustalania Nazw Miejscowości	74
URBAŃCZYK Stanisław. Prof. Rudnickiemu odpowiedź	168

ZAGADNIENIA TERENOWE

A. Wybrzeże i Pomorze

ANTONIEWICZ Jerzy. Losy gdańskich zbiorów prehistorycznych	176
N[IERODA] J.[ózef]. Zagospodarowanie Żuław	283
PRAWDZIC-LAYMAN Krzysztof. Placówki P. I. H. M. w Szczecinie	294
SUCHODOLSKI Witold. Organizacja archiwów na terenie województw pomorskich	62
ŻYTKO Stefan. Rozwój i stan szkolnictwa w okręgu szkolnym pomorskim (bydgoskim)	68

	B. Kraje bałtyckie	str.
BODUSZYŃSKA Maria. Przemiany w handlu zagranicznym Szwecji		297
M. U. [BODUSZYŃSKA Maria]. Warunki i rezultaty powojennej odbudowy gospodarczej Finlandii		306

MATERIAŁY HISTORYCZNE

CHOJNACKI Władysław. Hieronim Derdowski w świetle listów do Wojciecha Kętrzyńskiego	169
GÓRSKI Karol. Spisek czarnomorski. Przyczynę do dziejów marynarki polskiej w r. 1863	172
GÓRSKI Karol. Czy plany morskie Jana Kazimierza?	174

KRONIKA

Życie gospodarcze Wybrzeża

Praca w portach (Gdańsk/Gdynia, Szczecin, małe porty)	78—80
	182—185, 311
Rybołówstwo morskie okręgu szczecińskiego w r. 1947	80
Aktywizacja regionu szczecińskiego	80
Likwidacja Delegatury Rządu dla Spraw Wybrzeża	81
Konferencja rolnicza Z. S. Ch. w Sopocie	185
Gdańska giełda zbożowo-towarowa	185
Zagospodarowanie żuław	186
VI. Sesja Rady Naukowej dla Zagadnień Ziemi Odzyskanych	186
Narada rybacka w Kołobrzegu	314

Życie naukowe Wybrzeża i Pomorza

Szczecin	82, 187
Gdańsk—Sopot—Gdynia	84—85, 190—191
Toruń	188—190

Życie kulturalne i artystyczne Wybrzeża

Szczecin	82—84, 187—188
Gdańsk—Sopot—Gdynia	85—86

Z krajów bałtyckich

Organizacja szkolnictwa powszechnego i ogólnokształcącego w Danii	86—89
Zakłady przemysłowe we wnętrzu gór (w Norwegii)	192—193
Z życia kulturalnego dzisiejszej Szwecji	193—194
Nowy plan importowy Szwecji	315
Brytyjska wystawa gospodarcza w Kopenhadze	316
Wymiana towarowa duńsko-niemiecka	317

Z prac Instytutu Bałtyckiego

Zebranie Zarządu	98
Konferencja historyków w Szczecinie	201
Działalność w II. połowie 1948 roku	318

R ó ż n e	str.
Proces Alberta Forstera w Gdańsku191

RECENZJE I OMÓWIENIA

ATTMAN Artur. Ryssland och Europa — En handelshistorisk oversikt — rec. G. Labuda	321
BODNIAK Stanisław. Polska a Bałtyk za ostatniego Jagiellona — rec. M. Pelczar	323
BOHNE-FISCHER Hedwig. Ostpreussens Lebensraum in der Steinzeit — rec. J. Antoniewicz	93
BUJAK Franciszek. Wenedowie na wschodnich wybrzeżach Bał- tyku — rec. H. Łowmiański	329
DENMARK 1947 — rec. M. B[oduszyńska]	200
KALETKA Adam H. Dokument Dagome iudex w nowym oświe- tleniu — rec. ks. P. Czaplowski	90
KOPEĆ H. i RYBICKI P. Zagadnienia demograficzne — rec. J. Nieroda	199
MYRDAL Gunnar The Reconstruction of World Trade and Swedish Trade Policy — rec. M. B[oduszyńska]	326
PELCZAR Marian. Polski Gdańsk — rec. K. Ślaski	197
ŚLASKI Kazimierz. Dzieje Ziemi Kołobrzeskiej do czasów jej germanizacji — rec. G. Labuda	195
III SESJA RADY NAUKOWEJ dla zagadnień Ziem Odzyska- nych.... Problemy regionalne osadnictwa rolniczego — rec. J. Nieroda	92

BIBLIOGRAFIA

NOWODWORSKI Witold. Bibliografia pomorska za r. 1947	99, 203 331
--	----------------

Ś. p.

Dr Rajmund Buławski

*Dyrektor Biura Studiów Osadniczo-Przesiedleńczych
przy Ministerstwie Ziem Odzyskanych
Członek Kuratorium Instytutu Bałtyckiego*

Dnia 19 grudnia 1947 r. zmarł w Krakowie człowiek, którego imię w nierozzerwalny sposób związało się z pierwszym pionierskim okresem zagospodarowywania przez Polskę powróconych jej po wiekach macierzystych ziem nad Nysą, Odrą i wybrzeżami Bałtyku.

Wielkopolanin z pochodzenia (urodzony 30 sierpnia 1892 r. w Rogoźnie) prawnik i ekonomista z wykształcenia, statystyk z zamiłowania i zawodu, w ciągu trzydziestoletniej pracy naukowo - statystycznej pełnił dr Buławski szereg odpowiedzialnych stanowisk, pracując kolejno jako naczelnik Wydziału Statystycznego w Min. b. Dzielnicy Pruskiej w latach 1919—1921, następnie jako naczelnik Wydziału Spisu Ludności oraz Generalny Komisarz spisowy w Głównym Urzędzie Statystycznym w latach 1921—1933, wreszcie jako dyrektor Śląskiego Biura Statystycznego przy Śląskiej Radzie Wojewódzkiej. W ciągu wojny, zmuszony do ucieczki ze Śląska, znalazł schronienie w Krakowie, pracując tam jako zastępca dyrektora Miejskiego Urzędu Statystycznego.

W miesiącach wiosennych roku 1945 dr Buławski rozpoczął ostatni okres swej działalności statystyczno-naukowej, organizując w Krakowie Biuro Studiów Osadniczo-Przesiedleńczych, początkowo przy Ministerstwie Administracji Publicznej, później przy Ministerstwie Ziem Odzyskanych. Na stanowisku tym, mimo wyraźnie już pogarszającego się stanu zdrowia, rozwiniął szczególną energię, stając się współtwórcą i urzędującym stałym zastępcą przewodniczącego Rady Naukowej dla Zagadnień Ziem Odzyskanych.

O charakterze działalności dra Buławskiego na tym stanowisku świadczy 5 odbytych sesji Rady Naukowej, na których wygłoszono ponad 150 referatów, przy

uczestnictwie i współpracy kilkuset rzeczoznawców z pośród przedstawicieli nauki polskiej i organizatorów życia polskiego. Dorobek ten, stanowiący łącznie około 30 tomów materiałów (z druku dotychczas wyszło 15 tomów, pozostałe są w druku lub przygotowaniu), uzupełniony rezultatami prac komisyjnych, stanowi podstawę, na której w realizacyjnej działalności oparł się plan osadniczy i gospodarczy Polski na powróconych jej ziemiach.

Praca dra Buławskiego na stanowisku Dyrektora Biura Studiów Osadniczo-Przedsiedleńczych stanowi niewątpliwie najpoważniejszy, historyczny tytuł jego zasługi dla Polski. Zainteresowania Zmarłego nie wyczerpały się jednak w tej pracy. Równocześnie był on członkiem Rady Naczelnej P. Z. Z., członkiem Instytutu Zachodniego w Poznaniu, Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Krakowie, Polskiego Towarzystwa Statystycznego w Warszawie i t. d.

Z Instytutem Bałtyckim s. p. dr Buławski związany był węzłami ścisłej współpracy nie tylko jako członek Kuratorium Instytutu, lecz przede wszystkim jako człowiek żywo interesujący się sprawami polskich ziem nadmorskich i ich ludności. W Instytucie Bałtyckim wydał też w r. 1947 angielski przekład swej źródłowej i twórczej pracy p. t. „German Rural Population“.

W dniach 9—14 grudnia r. 1947 obradowały w Krakowie komisje Rady Naukowej. Dr Buławski w zebraniach już nie uczestniczył, przebiegiem ich jednak interesował się żywo, odbywając, mimo ciężkiej choroby, z niektórymi z przyjezdnych rozmowy, konferencje, narady. Dnia 19 grudnia już nie żył. Była to więc w istocie śmierć na posterunku pracy.

Po Zmarłym pozostał poważny dorobek zarówno w zakresie przedstawionych wyżej dzieł zbiorowych, zorganizowanych jego wysiłkiem, jak też w postaci około 30 własnych prac, ogłoszonych drukiem, z zakresu głównie statystyki i teorii statystyki, ruchu ludności i jej struktury społecznej, wreszcie osadnictwa na Ziemiach Odzyskanych.